

Világszerte egyedülálló kristályt loptak el Nagybányán

Egy világviszonylatban is unikumnak számító kalcitkristályt loptak el múlt hétvégén a nagybányai Ásványtani Múzeumból – írja az emaramures.ro. A kristály – formája és szerkezete mellett – azért is egyedülálló, mert tökéletes fele-fele arányban oszlik meg benne a fehér és a fekete rész.

A kalcit (mészpát) kristály 44 éve volt a múzeum tulajdonában, értéke felbecsülhetetlen, de mindössze 35 ezer lejre volt bebiztosítva. A múzeum vezetője arra gyanakszik, hogy egy szenvedélyes gyjtő lophatta el.

A kalcitkristály a nagybányai múzeum egyik fő vonzerejének számított, szakemberek és laikusok jártak csodájára az utóbbi évtizedekben. Maguk a geológusok közt sincs egyetértés abban, hogy miként alakulhatott ki a tökéletes, jin-jangra emlékeztető mészpátgömb. (maszol.ro)

A nyugdíjas „Nagy család”

Farsangi bált

szervez február 22-én a SELMONT étteremben. Jelentkezni lehet a 0362-417818-as telefonszámon.

Nagybánya, f. kút, részlet, 1905.

Dr. Bónis István a legaktívabb Máramaros megyei parlamenti képviselő

Ez derül ki abból a tanulmányból, amit a Közpolitikák Intézete hozott nyilvánosságra nemrég. Mi több, a képviselő az országos szintű kimutatásokban is elkel helyen szerepel.

Máramarosi magyar közösségünk képviselője a tavalyi esztendő során 788 alkalommal szavazott a plénumban, ami azt jelenti, hogy a szavazások csaknem 97%-ánál jelen volt. Számszer sítve ez 788 voksot jelent, ami nem csak megyénkire vonatkozhat, hanem országos szinten is az élvonalba helyezi t. Ez utóbbi ranglistán az elkelnek számító 29. helyre került, a 406 képviselőből álló testületben.

Dr. Bónis István nem csak a szavazások során tett tanúbizonyságot elhivatottságáról, hanem a különféle felszólalások, interpellációk, törvénykezdeményezések kapcsán is bizonyította, komolyan veszi feladatát, megbízatását. Egyebek mellett neki (is) köszönhető, hogy a kormány által ingyenes fogászati szolgáltatásokra javasolt 60 millió lejt sikerült húsz millió lejjel megemelni, hogy a kórházi ellátásban részeseül kjo-

gainak a védelmére törvénytervezet született, tiltakozott a fogorvosok támogatását megszüntető precedens nélküli, egyoldalú határozat elfogadása ellen, és még sorolhatnánk. Ezen kívül tárgyra tör kérdéseivel többször fordult a különböző szaktárcák vezetőihez, s ha k válaszra sem méltatták - mert ilyen is el fordult az elmúlt egy évben -, nem adta fel, addig ostromolta kérdéseivel az illetékeseket, amíg kielégítő választ nem kapott. Így például magyarázatot kért egy létező cianmentes technológia gyakorlatba ültetéséről, az anyanyelv egészségügyi egységeiben történő használatáról.

Mindemellett természetesen azt is meg kell említeni, hogy a képviselő, a kifejezetten parlamenti munka mellett, kiszállásaival is jobbítani próbálta máramarosi magyar közösségünk minden napjait. (Tamási Attila)

JÖN! ...JÖN!! ...JÖN!!!

A nagybányai LENDVAY MÁRTON Színházi Kör tagjai folyó év január 31-én, pénteken este 6 órai kezdettel nagy szeretettel várunk minden kedves színházrajongót szokásos szilveszteri kabarém sorunk újabb eladásának – amelynek címe:

A zene? Az kell!

– az ismétlésére a Városi Színházba. Jegyeket az eladás előtt egy órával lehet vásárolni a színház elcsarnokában. Jegyrendelés a 0745-790554-es telefonszámon (Szigeti Gyula).

Akciós jegyár: 10 lej.!

Jó szórakozást kívánunk!

Várjuk a gyerekeket a nagybányai magyar óvodákba

A következő tanévre (2014-2015) már várják a nagybányai magyar óvodai és napközi csoportokba iratkozni vágyókat.

Kérjük a szülőket, nagyszülőket mihamarább keressék meg az óvodákat, akik az eliratkozások alapján tudnak magyar csoportot indítani.

Nagyon fontos, hogy ne hagyják utolsó percekre ezt a döntést, hiszen kis létszám esetén veszélybe kerülhet a csoport indítása!

- 20-as sz. Napközi, B-dul Bucuresti 20. (Eurohotellel szemben), óvodán: Vári Renáta Melinda, tel: 0741-330801 (folytatás a 2. oldalon)

Közgyűlést tart a Főtér Fesztivál Egyesület

Február 12-én, szerdán tartja meg a Főtér Fesztivál Egyesület az idei évi közgyűlést.

Napirendi pontok: a Főtér Fesztivál 2013. értékelése, alapszabályzat-módosítás, tisztújítás, az idei szervezőcsapat megválasztása.

Az alapszabályzatra vonatkozó módosítási javaslatokat

emailen (foterfesztival@nagybanya.ro) várjuk, 2014. február 7-ig. A jelenlegi alapszabályzat elérhető a következő linken: <http://www.foterfesztival.nagybanya.ro/szabalyzat.pdf>

A közgyűlés tagjai (meghívottai, akik szavazati joggal rendelkeznek) nagybányai és környékbeli civil szervezetek, intézmények, valamint szakmai, egyházi, oktatási és kulturális csoportosulások képviselői, bárki, aki valamilyen szervezett formában a magyar közösségért és annak nevében fejti ki tevékenységét.

A közgyűlésre bárkit szívesen várunk, akit érdekel a Főtér Fesztivál jövője.

A közgyűlés 2014. február 12-én, szerdán, 18 órától lesz megtartva a Teleki Magyar Házban.

Egyházi hírek

* A Koltó-katalini gyülekezetben a jövő hét ökumenikus imahét az alábbi szolgálattal kezd: **Erdős Csaba** református lelképásztor - Érendréd, **Szilágyi Róbert** református lelképásztor - Dabolc, **Szmutku Róbert** római katolikus lelképásztor - Nagybánya-Veresvázi plébánia, **Balogh Enikő** kismajtényi lelképásztor, **Kovács István** római katolikus lelképásztor - Aknasugatag, **János Csaba** baptista lelképásztor - Nagybánya, **Nagy Sándor** református lelképásztor - Lele, a Nagykárolyi Egyházmegye esperese. Szeretettel várjuk az érdeklődőket.

* A máramarosszigeti református egyházközségben vasárnap, a délelőtti istentisztelet keretében lelképásztorválasztó közgyűlést tartanak.

* A nagybányai katolikus Szentháromság plébániától helyezték örök nyugalomra **Rus Ioan** testvérünket, aki 78 évesen hunyt el.

* A Nagybánya-óvárosi Református Egyházközségben 1. helyezték örök nyugalomra özvegy **Sike Károlyné született Hézs Mária** 82 éves asszonytestvérünket, **Mike Gyula** jogász 85 éves testvérünket, valamint **Tóth András** testvérünket, aki 75 évesen hunyt el. Nyugodjanak békében!

* A Don Bosco búcsú január 31-én 18 órától lesz, amely során **Orbán Mihály** jezsuita szerzetes mond szentbeszédet. A búcsút követően karoké és hittanos buli lesz az új Don Bosco közösségi teremben. Mindenkit nagy szeretettel hívnak és várnak!

* **Betegek Világnapjának ünnepelésére kerül sor a Krisztus Király plébánián.**

Február 11-én ünneplik a Katolikus Egyházban a **Betegek Világnapját**, ami egyben a Lourdes-i Sz. zanya ünnepe is. A **Krisztus Király plébánián** kilenceddel készülnek az ünnepre, mely február harmadikán, hétfőn kezdődik. Február 11-én délután 16.00 órától előadást tart a Lourdes-i jelenésekről és a csodás gyógyulásokról **Tóth Andrea** idegenvezető Miskolcra, majd 17.15 órától közös rózsafüzér imádkozás, 18.00 órától ünnepi szentmise a betegekért. Ennek keretében kiszolgáltatják a betegek kenetét, idős és krónikus betegek számára, akik előtte felkészültek a szentmise fölvetelére és jelezték szándékukat. A szentmisét követően pedig alkalmas

időjárás esetén, gyertyás körmenetet tartanak a parkban a Lourdes-i Sz. zanya szobrával. Minden imádkozni vágyó testvért szeretettel várnak!

Hirdetések - Szentháromság plébánia

Évközi IV. Vasárnap

* Hétfőn, február 3-án, Szt. Balázs ünnepe. Minden szentmise után balázs-áldásban részesítjük a résztvevőket.

* Szeretettel megkérjük a tavalyi évben első alkalommal járult gyerekek szüleit, hogy fájradjanak be a szentmise után a sekrestyébe.

* Február 1-9. között a gyerekek vakáción lesznek, ezért ezen a héten és a jövő héten is plébániánkon elmaradnak a hittanórák.

* Sok szeretettel várjuk a fiatal családokat gyermekeikkel együtt a **Scheffler Házban** minden pénteken este 5 órakor. A gyermekek számára kézműves foglalkozást szervezünk, a családokkal pedig egy-egy témát vitatunk meg.

* **Hítmélyítők Találkozója:** az Egyházmegyénk által kihirdetett „Önátadás évében” meghívunk mindenkit az Istennel és önmagával való találkozásra, hogy átímadkozza/átélmélkedje saját hivatását, adottságait, gondjait és örömeit, terheit, elakadásait, sikertelenségeit és sikereit. Ez idős szakban önmagunk imádkozásos vizsgálataival szeretnénk meghallani, hogy merre és hogyan indít a Szentlélek.

Hogy plébániánk minél több tagját bevonhassuk a gyönyörű folyamatba, a következő időpontokat ajánljuk: minden hónap első hétfőjén 15.00 órakor a Mária Légő vezetésevel; minden hónap második péntekén 15.00 órakor a N. szövetség és Skapuláré vezetésevel; minden hónap harmadik hétfőjén 18.00 órakor az Egyháztanácsosok vezetésevel, valamint minden hónap utolsó péntekén, 18.00 órakor fiatal családok vezetésével. Szeretettel várunk mindenkit.

* Február 11-e, a lourdesi jelenések emléknapja a Betegek Világnapja is egyben. Ez alkalommal, a szentmise végén, kiszolgáltatjuk a betegek szentségét mindazoknak, akik ezt kérik és kellő módon készülnek rá. Megkérjük azokat a híveket, akik fel szeretnék venni a betegek kenetét, hogy iratkozzanak fel a sekrestyében vagy az irodában. Az elmúlt évekhez hasonlóan nagybőjtben - feketevasárnap szintén kiszolgáltatjuk betegek szentségét.

Bunda Csilla Annamária

Dr. Bónis István parlamenti képviselő irodáinak munkaközi programja:

Máramarossziget:

- **RMDSZ-székház**, minden hónap első péntekén 12-14 óra között;

Nagybánya:

- **RMDSZ-székház**, minden hónap második, harmadik és negyedik péntekén 10-12 óra között; - **Teleki Magyar Ház**, minden hónap második, harmadik és negyedik péntekén 12-14 óra között. A parlamenti képviselő telefonszáma: 0726200756.

! Új e-mail címünk: banyavidekiujso@gmail.com !

SOLA SCRIPTURA

Bibliai Levelez Intézet

„Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim soha el nem múlnak.” (Jézus)

„Ha Isten nem létezik, és te hittél Benne, nem veszítettél semmit. Am ha Isten létezik, és te nem hittél Benne, mindent elveszítettél!” (Pascal)

Levelez tanfolyamok

Az egészség bibliai titkai

Tartalma: 6 rész, a tanfolyam átlagos időtartama 3 hónap; **témája:** Az egészség nem a véletlen gyümölcse, Az élet Kenyere, Bizalom Istenben, Megalapozott tiltások?, Rákbetegségek, Csodálatos gyógyulások.

Amikor a szeretet ismét hazatér

Tartalma: 7 rész, a tanfolyam átlagos időtartama 3 hónap; **témája:** Különböző ségek a házasságban, Bensőség az otthonban, Romantikus szerelem, A szülői hivatásról, Konfliktusok

FELIRATKOZÁS: tel. 0262-221249, 0745369436, mail: baiamare@solascriptura.ro, honlap: www.solascriptura.ro.

az otthonban, Kommunikáció, A válás: nem megoldás.

Jézus hegyibeszéde: a boldogmondások

Tartalma: 3 rész; a tanfolyam átlagos időtartama: 2 hónap; **témája:** A síró megszomorodottak, A szelídek, Az éhezők és szomjúhozók, A tisztaszívűek, a békéltetők.

Jézus Krisztus példázatai

Tartalma: 3 rész, a tanfolyam átlagos időtartama: 2 hónap; **témája:** Elvesztett és megtaláltatott, A földbe rejtett kincs, Az ima ereje, A megbocsátás nem belülről származik, Amikor 5+5 ugyancsak 5.

Egyéni bibliaolvasási tanfolyam

Levelez rendszer tanfolyam azok részére, akik még sosem olvasták a Bibliát; a magyar nyelvű bibliafordítások bármelyikével használható; A Biblia összes könyvéhez általános bevezető és ismételt tesztet biztosító tankönyvek; tanulási ütemterv minden napra; négy, ugyancsak levelező szívszövegek; segédanyagok, világtalanok részére hangkazettás Biblia.

Időtartam: 2 év (átlagos napi tanulmány: 4 oldal)

A tanulmányok teljesen ingyenesek.

Várjuk a gyerekeket a nagybányai magyar óvodákba

- folytatás az első oldalról -

- **30-as sz. Óvoda**, str. Victoriei 110., óvón: **Barcs Éva**, tel: 0722 879657

- **30-as sz. Napközi**, str. Victoriei 110., óvón: **Tunyogi Imola, Tönk Anita**, tel: 0755 202 175

- **12-es sz. Óvoda**, str. Industriei 1. (jövőre új székhelyen), óvón /igazgatón: **Ignat Etelka**, tel: 0742 027848

- **„Eminescu” Napközi**, str. Criana 15., jövőre új székhelyen, óvón: **Görög Agnes, Vincze Melinda**, tel: 0724 865299

- **Step by Step Napközi**, str. V. Babe 2. (a volt Ciocan utca végén), óvón: **Polcz Katalin, Torkos Erika**, tel: 0747 153498

- **8-as sz. Napközi**, str. Horea, tel: 0262 211462, jövőre új székhelyen, óvón: **Szaniszló Emese, Mezei Kinga**, tel: 0765 161 986

- **Otilia Cazimir Napközi**, str. Banatului (V. Alexandri - Hatvan negyed), óvón: **Munteanu Erika, Almási Lilla**, tel: 0745 148 630

- **15-ös (Caragiale) iskolában működő óvoda**, (Állomás negyed, Nep-tun u. 5), óvón: **Szabó Blanka**, tel: 0741 370 343

- **Waldorf csoport, Napközi**, jövőre új székhelyen, óvón: **Kerekes Gabriella**, tel: 0742 146 735

A hét mottója:

„Senkit nem csodálok jobban, mint aki öregkorban az ifjakat megérti.” (Móricz Zsigmond)

MMG Kft.
Hera u. 10. sz., tel. 0262/218021, 218072, 0720530066.
e-mail: mmgbaiamare@yahoo.com

TERVEZ ÉS KIVITELEZ:

- Gáz, fűtés és vízszelvényi rendszereket.
- Vízellátási és szennyvízelvezető rendszereket.

GYÁRT ÉS FORGALMAZ:

- Polietilén-acetilámmennel illesztett gáz, víz és szennyvízelvezető hálózatoknak.
- Tipizált polietilén gázvezetők - RISER
- MMG típusú gázszabályozó - mérő állomások, kist fogyasztói használatra.
- KHS típusú gázszabályozó, 10-200 köbméter közötti szabályozótartományal.
- GÁZGÉP típusú, kompakt gázszabályozó - mérő állomások, nagy fogyasztói használatra.
- PAKOT.E típusú, földgázzal működő, vírrésen és földgázzal működő hőszabályozók.

Új Szó
Bányavideki
Kiadja a **GENIUS Kft. Nagybánya**

Igazgató: Soltz Anna
Főszerkesztő: Szilveszter Mária

Főmunkatársak: Dávid Lajos, Deák László, Simori Sándor, Tamási Attila

Számitógépes tördelés: Deák László, Dávid Lajos, Tamási Attila

Nyomdai kivitelezés: Bauer Artúr, Szabó Angéla

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
430143 Nagybánya
Báii u. 3. sz.
Tel/fax. 00(40)262-218.204
www.nagybanya.ro/uj_szo.php
e-mail: banyavidekiujso@gmail.com

RMDSZ **GENIUS** **BETHLEN GÁBOR**
TÁMOGATÓ AZ RMDSZ ÉS A COMMUNITAS ALÁRTÁNYAI
Alap

Előfizetés a postahivatalokban és a lapkézbesítőknél - 40020 -
Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.
Az aláírt cikkek mondanivalója nem feltétlenül egyezik a szerkesztőség véleményével, és a szerző viseli értük a felelősséget.
A szerkesztőség fenntartja az íráskor szerkesztés és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.
- ISSN 1221-0056 -

Készült a GENIUS Nyomdában

Az ARS Fotóklub Nagybányai fényképészek cím kiállításának megnyitója a Károlyi-kastély lovagtermében

Január közepén került sor a nagybányai ARS Fotóklub Nagybányai fényképészek cím kiállításának a megnyitójára a nagykárolyi Károlyi-kastély lovagtermében.

Az esemény Iulian Lucu a, a nagykárolyi Elméleti Líceum diákjának felépítésével vette kezdetét. Ezután átvette a szót Bogdan Georgescu, a Nagykárolyi Kulturális és Sportigazgatóság vezetője, majd Drago Georgescu, a Vasile Vénig László Fotóklub tagja, végül R zvan Fechete, az ARS tagja szövegezt néhány szót. Az ARS Fotóklub 2007-ben jött létre, jelenleg tíz aktív tagja van. A klub az utazás, a relaxáció és az érzések közvetítésének a vágya kovácsolta össze. A kiállítás 70 m alkotást ölel fel, különböző tematikákban: makró, portré, tájkép, absztrakt és etnofotó. A klubot a megnyitón R zvan Fechete és Griga Krisztina képviselték. A megnyitót színesítették továbbá Robert Muncean és

David Ursei, a szatmárnémeti Aurel Popp Mvészeti Líceum diákjainak zenés programja és Dan Co arca, a Nagykárolyi M vel dési Központ M.E.E.M. színjátszócsoportja tagjának szavatai. A kiállítás a kölcsönösség elvére alapul, így februárban az ARS látja vendégül a nagykárolyi klub képeit. Kiállítók: R zvan Fechete, Madarassy Zsolt, Szabó Róbert, Tóth Tibor, Vasile erban és Griga Krisztina. Jelen kiállítás a január 10-február 11. között második alkalommal megrendezett Szathmári Pap Károly Nemzetközi Fotóm vészeti Fesztivál keretében valósult meg, amelynek vendégei Ausztrália, Kína, Magyarország, Szerbia, Szlovákia és az Egyesült Államok. (careionline.ro)

Puskás Tivadar ösztöndíj Fels bányán

Mint köztudott, a fels bányai magyar nyelv oktatást sok veszély fenyegette az elmúlt években. Ezek között említeném a gyerekek létszámának a csökkenését, az oktatási törvény változását és az általánosan nehéz anyagi helyzetet.

A helyi magyar közösség évr l-évre küzd, hogy el teremtsen az osztályok indulásához szükséges létszámot, valamint a minisztériumi és tanfelügyelet ségi engedélyeket.

Ezekre való tekintettel döntötte el a Fels bányai MADISZ vezet sége, hogy az anyanyelvi oktatás védelmére és támogatására létrehozza a Puskás Tivadar ösztöndíjat.

Puskás Tivadar Fels bánya első polgármestereként a magyarság megmaradását jelképezi Fels bányán.

Az ösztöndíj már ebben a tanévben kiosztásra kerül, 14 darab egyenként 400 lejes támogatás formájában. A magyar tagozat hét osztályának mindegyikében két darab ösztöndíj kerül kiosztásra, az egyik a hűsvétot megelőző id szakban, a másik a szociális nehézségeket véve figyelembe, a másik a tanévzáró alkalmával, a legjobb tanulmányi eredményeket, jó magaviseletet és az iskolán kívüli tevékenységeket is figyelembe véve.

Az ösztöndíjak igazságos odaítélése végett megalakul egy 11 fős kuratórium, melyben helyet kapnak a tanítónénik, az osztályfőnökök, a történelmi egyházak képviselői, a szülői bizottság két képviselője és az alapító ifjúsági szervezet, a MADISZ képviselője.

Az ösztöndíj keretében a meglévő, nagyon jól képzett tanári karnak is kívánnak egy kis segítséget nyújtani, ezért a második félévtől minden Nagybányáról buszszal ingázó tanítóné és tanár bérletének a díját is teljes mértékben téríteni fogják.

Reméljük, hogy sok ilyen, vagy ehhez hasonló kezdeményezés indul még városunkban, és sikerül fenntartani egy színvonalas magyar oktatást Fels bányán.

Keisz László

In memoriam

Dr. Fekete Sándor

1930-2014

Amikor Dr. Fekete Sándor életére visszaemlékezünk, elengedhetetlen, hogy ne említsem meg segítségét. Kiss Sándor (anyai nagyapja) 1896-1933 között a Misztótfalui Református Egyházközség lelkipásztora volt, aki tudása, hite és bölcsessége szerint pásztorolta a helyi közösséget. H segítségét nem kell magyaráznom, hisz 37 esztendő önmagáért beszélt. Idősebb Fekete Sándor, az édesapja, máramarosszigeti erdészeti hivatalnok volt, és több évtizeden keresztül a Máramarosszigeti Református Egyházközség gondnoka, tudtuk meg Sipos István esperes úrtól. Tehát a család egyház iránti szeretete nemzedékről nemzedékre megtapasztalható. Ebben az egyház közeli családban látta meg a napvilágot 1930. május 22-én Borsabányán dr. Fekete Sándor. A család rövid időn belül, munkahelyi kötelezettség miatt átköltözött Máramarosszigetre. Itt kezdte elemi iskoláját, majd a Máramarosszigeti Református Gimnáziumban érettségizett. A sikeres érettségit követően a Marosvásárhelyi Orvostudományi Egyetemre nyert felvételt. Az egyetemet befejezve a Bukaresti Orvostudományi Egyetem szakképzésében részesedett. 1969-ben házasságot kötött Magoss Katalinnal, melyet Isten egy fiú és egy leánygyermekkel ajándékozott meg. 1972-ben az orvostudományok doktora lett. Fiatal orvosként, több barátjával együtt, Magyarláposon kezdte pályafutását, majd átigazolt a Nagybányai Megyei Kórházhoz, ahol megalapította az urológiát. Dr. Dragomir Liviu méltatásában azt ígérte, hogy javasolni fogja, hogy a Nagybányai Megyei Kórház Urológiai Szakosztálya felvegye Dr. Fekete Sándor nevét. Egy igazán gyümölcsöző életet élt, hisz közel 30.000 méter nem kis fejtörést jelentett. Ennyi embernek segítséget nyújtani, és betegségét gyógyítani, több mint hivatás. Egész életét az urológia oltárán áldozta fel. Istennek legyen hála, hogy munkásságát helyi és országos intézmények is oklevelekkel díjazták. Szakmai elismerésben részesítették 1995-ben, 2002, 2003, 2004-ben az év emberévé választották Romániában, 2002-ben Nagybánya város díszpolgárává avatták, végül 2004-ben Románia Lovagi Erdemrendjében is részesedett. Elért eredményeit túlszárnyalta szeretete, jó érzése és segítőkészsége. Végzőként álljon itt az utókor felé tolmácsolt üzenete: „A jó ember örökséget hagy még unokáinak is...” (Péld. 13, 22a)

Ecsedi Árpád

Segítség szenvedélybetegeknek

A Bonus Pastor Alapítvány rövid terápiás programot szervez szenvedélybetegeknek és felhívta hozzá tartozóiknak 2014. február 10-21. között.

Várjuk azok jelentkezését, akik változtatni szeretnének alkohol-, drog-, nikotin-, játék- vagy társfüggőségükkel terhelt életmódjukon.

Jelentkezési határidő: február 3.

Bővebb információk a

www.bonuspastor.ro

oldalon.

Az érdekeltek keressék szatmárnémeti munkatársunkat a következő telefonszámon: 0744-539213.

Olvassa a megye legjobb MAGYAR lapját!

Égerháti református templom (szilagszag.eloerdely.ro)

Múltidézés

- 450 évvel ezelőtt Monó település a hadadi várhoz tartozott.

- 375 év telt el azóta, hogy Rákóczi Györgynek is volt részbirtoka itt.

- Az ezelőtt száz évvel, 1914-ben kitört I. világháborúban 29 monói vett részt, akik közül 2 nem tért vissza soha.

- Monó 930 lakosa közül 434 magyar, 473 román és 23 zsidó volt 90 évvel ezelőtt.

- Idén lesz 200 éve annak, hogy az égerháti református templomot Katona Zsigmond fő kormánybiztos tanácsos megépítette.

Vicsai György

„T zoltó leszel? Vagy katona?” - pályaorientációs foglalkozás

16 órás pályaorientációs hétvége XI-XII. osztályos diákoknak, 2014. február 14-16.

A továbbtanulással kapcsolatos döntések, az életpálya megtervezése és folyamatos, tudatos fejlesztése sajátos ismereteket és készségeket igényel. Ehhez segíthet egy pályaorientációs foglalkozás, amely:

- fejleszti a önismeretet
- hozzájárul a pozitív énkép kialakításához,
- alkalmat ad a karriercélok körvonalazására.

A HELYEK SZÁMA KORLÁTOZOTT (20 f.)!

Jelentkezési lapot a Németh László Gimnáziumban, vagy a Teleki Magyar Ház irodájában lehet igényelni, illetve letölthető a Teleki Ház honlapjáról (<http://telekihaz.erdely.org/wp-content/uploads/2014/01/jelentesilap.pdf>), vagy <http://telekihaz.erdely.org/wp-content/uploads/2014/01/jelentesilap.doc>).

A kitöltött jelentkezési lapokat a telekihaz@tmh.alphanet.ro címre, vagy a Teleki Magyar Ház irodájába kérjük eljuttatni, JANUÁR 31-ig. Tel. 0740-751490.

(facebook)

Híres nagybányai orvosok

Prof. dr. Alföldi Zoltán

Nagybányán (Alsófernezelyen) született 1904. január 27-én. A debreceni orvosi karon doktorált 1928-ban. Kilenc éven át, 1928-1937. között a debreceni Belgyógyászati Klinikán dolgozott, 1933-tól mint tanársegéd a fertőző és tüdő osztályok vezetője, majd a klinika röntgen és elektrokardiográfiai laboratóriumának helyettes vezetője volt.

1937-ben az Országos Közegészségügyi Intézet munkatársa, 1946-tól a bakteriológiai osztály vezetője. 1944-ben részt vett az Intézet nyugatra való kiűrésítésének megakadályozásában.

1945-től ismét az Országos Közegészségügyi Intézetben működött, 1948-ban magántanári képesítést nyert. 1950. augusztusában bízták meg a Mikrobiológiai Intézet vezetésével. 1951 óta egyetemi tanár, intézeti igazgató, az orvostudományok kandidátusa.

Az Egészségügyi Tudományos Tanács titkára volt, annak megalakulása óta. 1968-1970. között az Egészségügyi Minisztérium Tudományos Kutatási Önálló Osztályának volt vezetője. 1973 óta a Tanács elnökhelyettese volt. Több hazai és nemzetközi tudományos társaságnak a tagja volt.

Tudományos munkássága elsősorban a fertőző szerek hatásmechanismusával és a leptospirozissal kapcsolatos kutatás terén volt jelentős.

Számos kitiüntetésben részesült: „Kiváló munkáért” (1948), „Kiváló orvos” (1953), „Munka érdemrend” (1955), „Kossuth-díj” (1962), „Kiváló oktató” (1966).

Munkái az „Orvosi Hetilap”-ban, a „Népegészségügy”-ben, az „Acta Urologica”-ban, az „Acta Microbiologica”-ban és a „Therapia Hungarica”-ban jelentek meg. Főbb munkái: Laboratóriumi asszisztensek kézikönyve (1954.), Orvosi mikrobiológia (1960., 1963.), Högyes Endre élete és munkássága (1962.), Orvosi mikrobiológia és immunitástan (1967., 1969., 1973.), Mikrobiológia (1974., 1978.).

Dr. Alföldi Zoltán egyetemi tanár 1992. október 16-ikán hunyt el, 88 éves korában.

Dr. Marian Felix

Az Erdélyi Magyar Matematikaverseny nyilvános programjai

Olyan sokat kapunk mindig a bányavidéki közönségtől, akik érdeklődnek munkánk iránt és támogatnak bennünket! Valamivel mi is szeretnénk kedveskedni. Az Erdélyi Magyar Matematikaverseny egyes programjait ezért nyilvánossá tettük, s hisszük azt, hogy tehetséges diákjaink, volt diákjaink produkciói ismét megörvendeztetik a város magyar közönségét.

Február 7-én, pénteken, 9 órától a Színházban: Megnyitó ünnepség

Fellép: a Németh László Elméleti Líceum kórusa (vezényel Fülöp Gábor), a Berena zenekar és a kol-

tói Somfa Néptáncegyüttes.

Február 7-én, pénteken, 19,30-tól a Táborknál (Az Eminescu Líceum mögött): Táncház

Fellép a Berena zenekar, táncoktató Csiki Árpád.

Február 8-án, szombaton, 19 órától a Németh László Elméleti Líceum Tornatermében Torpedó-koncert

Február 9-én, vasárnap, 9 órától a Színházban: Díjkiosztó ünnepség

Fellép: Mares Hanna, a Schönherr Gyula Történelmi Kör táncosai és Bertóti Johanna.

Várunk szeretettel minden érdeklődőt!

Homokszemcsék a szemben

1.) Az ünnepek utáni mámorból ébredve, a bukaresti televíziós csatornák (Realitatea, Antena 3, B1) azt a számukra sokkoló

tényt közzétették világgá, hogy a magyarok darabokban vásárolják fel Erdélyt, és kár attól rettegnek, hogy a magyarországiak így akár fél Er-

délyt is kikanyaríthatják maguknak.

Csinálják csak, mert a székely autonómiát úgysem fogja finanszírozni, jegyezték meg dagadó keblekkel. Dehogyan nem fog a kormány pénzt csepegtetni Székelyföld felé! Akkor a székelyek által lenézett román honfitársakkal és a pópákkal mi lesz?

2.) A külföldön dolgozók nagy része az ünnepek után visszament munkahelyére, egy kis hazával a kocsis csomagterében. Legközelebb húsvétkor, vagy nyáron jönnek ismét.

Elmondásuk szerint minden remek volt itt-tartózkodásuk alatt, jól érezték magukat, csak mikor a vízszáútra és a hazai utak minőségére gondoltak, akkor bizony elkomorodnak. Hiába, nálunk ez már csak így van.

3.) 428 eurót hitelezünk másodpercenként, f leg nyugdíjakra és egyébre - szól a hír. Hitelezni lehet, de ki a kezes, hogy vissza is fizetjük?

Vicsai György

greenr.blog.hu

Nagybánya.ro

városunk és környéke az interneten

www.nagybanya.ro

A múltnak tükörcserepei VI.

Falusi életem (2.)

Ebben az írásomban azok az emlékek elevenednek meg, amelyek életem meghatározóivá lettek, ugyanis már 35 éve, falura költözésem óta, él legendák, mindennapjaimba visszatér színfoltokká szépültek. Hálát adok a jó Istennek, hogy ezeket megismerhettem és átélhettem, a falusi élet vállalásával kivehettem részem az ezzel járó sok nehézséggel, de sok örömet is nyújtó mindennapjaival.

-folytatás az előző lapszámból-

A tejet és a tejtermékeket mindenki szerette, de eladásra is jutott, úgy hogy voltak ún. „kontósaim”, akik hordták a tejet, túró, tejfölt t lem. Közben eljárt felettünk az idő, ez a munka is nehezünkre esett, úgyhogy rendre eladtuk az állatainkat. Ma már csak a velejáró érdekesebbnek tűnnek emlékeket idézzük néha, azt, hogy ezt is csináltuk, elég sikeresen, a sok velejáró munka nem vált kárunkra. Sok tapasztalattal gazdagodott életünk, sikerélmény számba ment.

Ami még újdonság és élményszámba men munka volt számomra, az a szilvalekvár készítés szabadtéri zón, nagyüstben. Ilyet még nem csináltam, se nem láttam. A kimagvált szilvát órákig keverni kell, hogy oda ne égjen. Az üsthöz tartozott egy keverő szerkezet. A jó szilvalekvár is nagy szerepet játszott a falusi ember életében: a finom szilvaízes kenyér egy csupor (bögre) tejjel, puliszka kirakva szilvaízzel, szilvaízes gombóc-derelye, kifli meg bukta. Ezeket ismertem és ettem gyermekkoromban. Tasnádról, az anyám ott él nagynénjétől minde évben kaptunk egy-egy szilke lekvárt.

Az ingázás jelentette számomra a nagy gondot. 2002-ig minden nap be kellett utaznom autóbusszal a munkahelyemre, ami sok időmet rabolt el. A kol-

legáim már rég otthon lehetnek, amikor én még a megállóban ücsörögtem a megfélemlítő buszra várva. Amikor végre megérkezett, tömve volt utasokkal, nem volt könnyű beszállódnom. F leg'89 el tt volt ez nagy probléma, mert nagyon megterhelte a ki- és bejáró autóbuszokat, nem számított a hatalomnak, hogy a környéken nagyon sok munkás és diák jár be a városba. Ezért talán irigyeltem a városban lakó kollegákat, de másért egyáltalán nem, sőt hálát adtam a Fennvalónak, hogy mi időben hátat fordítottunk a városnak, a jó falusi levegőt szívhatjuk, hogy nap mint nap kint lehetünk a természetben, évszokról-évszakra nyomon követhetjük annak változásait, gyönyörködhetünk szépségében. Ez volt a nagy vonzás és megnyugtató érzés, hogy mégiscsak jól választottuk inkább a vidéki életet. Ezt gyermekeink is megnyugodva vették, szívesen dolgoztak a kis gazdaságunkban, ingáztak az iskolába, vállalták mindazt, amit itt tenni kellett.

Nagyobbik lányunk, Ágota, ma is itt él családjával együtt, itt alakítottak ki jól menő virágkertészetet, szereti a munkáját, pedig nem is erre készült egyetemi tanulmányaival.

Igaz, hogy városi rendezvényekre ritkán járunk, de a mi velésűnket sok olvasással pótoljuk, videofilmeket nézünk, a jó televízióm sorokat is megnézzük, ezeket aztán megbeszéljük a reggeli kávézás idején.

Az utóbbi időben újságcikket írok, a bennünk felmerült gondolatokat írásba rögzítem, maradandóvá teszem, mert „a beszéd elszáll, az írás megmarad”. Most bánom nagyon, hogy anakidején nagyszüleimet és szüleimet nem faggattam részletesebben a régi időről és családjunk múltjáról. Remélem utódaim, esetleg mások is, értékelni fogják.

Arra kérem a Mindenhatót, hogy tovább élvezhessük nyugdíjas éveinket, amelyeket megelégedés, megnyugvás jellemez. Úgy érezzük, hogy azt tettük, amit tennünk kellett. Most, ötvenedik házassági évfordulónk évében, ezért, egészséget kívánunk magunknak, egész családjunknak, öt unokánknak, minden jó barátunknak.

Romok Márta

Péter Károly jegyzete:

Holnapután

Lusta reggelre ébredünk: az egész napos ellazulások reggelére. Most nem nekünk szól a vekker: nem érdekel, hogy hány óra van. Ilyenkor a madarak is halkabban csicseregnek odakinn. Lehetetlen vízvezeték-szerelőt találni, ilyenkor ne is próbálkozzunk. A gondok felhőit itt hagynak bennünket; a város fölött csak harangjaink hívó szava száll, és a rántott hús illata. Fehér abrosz kerül a szeretet-fszerzés izletes falatok asztalára. Nyugodt derű, csend, béke és családi légkör uralkodik el rajtunk, aztán magunk maradunk önmagunkkal, jóllakottan. Kikapcsolunk: szunyókálunk egy kicsit. Délután az egymásra hangolódás elengedhetetlen kelléke jut f szerephez: elbeszélgettünk egy keveset. Jól érezzük magunkat: vasárnap van.

Misztótfalui református templom - 1970.

(Szabó Tamás felvétele - a Kriza János Néprajzi Társaság fotóarchívuma)

Szobrok

Valaha csak a templomi szobrok voltak, azok is legtöbb esetben bezárt helyen, azaz a templom belsejében. Az első nagybányai szobor, mely köztérinek mondható, Lendvai Márton emlékére szándékozott szolgálni és a hajdani Polgári Kör eltti parkocskában állt, azaz a mai rendőrség épületének helyén.

Aztán jött a történelem, és változásokat hozott a szobor életében. Talapzatáról ledöntötték, raktárba került – amit egyesek úgy minősítenek, hogy börtönbüntetésként kapott –, aztán került a város főterére, azért, hogy a bevonuló honvédek fogadják, onnan a Kispiaci lett állomáshelye, de a háború vége ismét raktári pihenésre kárhozott. Az ötvenes évek végén aztán a Liget fő sétányának egyik oldalára került, ám ekkor egy új szoborsor kiépítése vált esedékessé a parkban – Co buca, Sadoveanu, Eminescu – és kirívó lett az új nagyságok sorában, ezért került a túlsó oldalra, a Flottmannok mellé. Volt már lekönpve, megrendítve, festékekkel leöntve, ám mindennek ellenére büszkén nézi a Ligetet és a benne sétálókat. A legtöbb szobor sorsa és élete olyan, mint a személyt ábrázoló alkotásé. Sokaknak tetszésére szolgál, ám vannak olyanok, akikben ellenszenvet vált ki, ezért meggyalázzák, esetleg ledöntik, és ha fémből készült, még be is olvasztják. Egyszóval a szobor – ez az élettelen alkotás – éli a maga életét. Újabban a fémtolvajok a szobrok legnagyobb ellenségei, akiknek egyetlen hátsó gondolata a szoborral kapcsolatban, hogy aprócska hasznát húzzanak belőle. Úgy is mondhatnánk, hogy ez a kilók után kapott pénz, a szobortól kapott koldusi apró könyörödomány.

A sétáló jámbor nézeld megállapíthatja, hogy az utóbbi években méltánytalan nagyságú szoborállítás ment végbe ebben a városban. A szándék szép, mert mindez a város díszítését akarja szolgálni, ám megjegyezhet, hogy olyanok is kaptak helyet ebben a sorban, akiknek soha semmilyen érdeme sem fűződik a városhoz, esetleg a környékünkhöz. Aztán azt is felróhatjuk, hogy városunk büszkélkedhet olyan nagyságokkal, mint Tersánszky Jenő, Ferenczy Károly, Schönher Gyula, akiknek emlékei hiányoznak. Aztán kétszer is megfordult környékünkön Petőfi, alkotott a városban Hollósy, ám egyik sem érdemelte ki a szoborba formálást. Ebben pedig nagyon sok esetben a helyi magyar értelmiségnek a közö-

nyét kell keresni. Mert hogyan kerülhetett a Fő tér sarkára egy olyan várospecsét, melyen a város védőszentjét ábrázoló király egy vályúvá homorodik! De jogos lehet a kérdés arról is, hogy mi történt a Misztótfalui Kis Miklós szoborral, melynek elkészítésére jó pár éve született határozat, és a megbízott szobrász a makettet el is készítette, ám az egész ezen a szinten megfeneklett. Ismereteim szerint elkészült egy márványszobor Németh Lászlóról, de a felavatásra nem került sor, és hallgatás veszi körül a szobor további sorsát is. Magyarán szólva azt is mondhatjuk, hogy lelki szegénységünk sok esetben a magunk tökéletlenségéből fakad. Ha a városi elit komoly gondoskodást mutat a múlt román vonatkozású emlékeinek szobrok alakjában való megjelenítése iránt, akkor az arra érdemes magyarjaink miért szorulnak ki a köztérre? Ennek pótlására nem várhatjuk a külső segítséget. Magunknak kell cselekednünk.

Lendvai szobra Nagybányán. Kovács E. korabeli fényképe nyomán.

Kis Kornél Iván

HUMOR-ZSÁK

Van benne valami!

- * Azt hiszem, felkötöm magam... Persze, csak ha minden kötél szakad.
- * Ha két hideg, eső nap után végre ragyogó napsütésre ébredsz, akkor biztosan hétfő van.
- * Ha a munkavégzés olyan egészséges, miért nem a betegekkel csináltatják?
- * Ne köpködj a sivatagban! Még szükséged lehet rá.
- * Egyetlen atombomba tönkretelheti az egész napodat.
- * Hölgyeim! Ha már megkedvelték a koffeinmentes kávét és teát, a cukormentes kólát, a nikotinmentes cigarettát, miért nem kedvelik az impotenseket?
- * A nők szeretik az egyszerű dolgokat az életben, így a férfiakat is.
- * A feleséggel mindig fogjuk egymás kezét. Ha elengedem, rögtön vásárol valamit...
- * Csak a szülők értekezleten tudtam meg, hogy nincs is gyerekem.

Két paraszt beszélget:
- Te, Bélát mégsem holnap temetik, hanem vasárnap.
- Mé', jobban van?

Férj az anyósához:
- Anyuka, mondtam, hogy ne beszéljen magában. Utána nem fogja tudni, kit hallotta azt a sok hülyeséget.

Egy henyő megkérdezi a májájától:
- Anya! Lejöttem a fáról. Most már én is ember vagyok?

Egy várandós asszonyka elment orvoshoz. A vizsgálat után szégyellően megszólal:
- A férjem megkért, hogy kérdezzek meg valamit.
- Tudom, tudom - feleli a doki. - Megnyugodhat, a szex nem veszélyes egészen a terhesség utolsó hónapjáig.
- Nem egészen erről van szó. Hanem arról, hogy nyírhatom-e továbbra is én a fűvet?

Két öreg beszélget:
- Én majdnem minden nap szexelek.
- ???
- Tudod, hétfőn is majdnem, kedden is majdnem, szerdán is majdnem...

Két kislány arról beszélget, melyikük apja a gyávább.

- Az én apukám annyira félsz, hogy amikor villámlik, bebújik az ágy alá - mondja az első.

- Az semmi - kontráz a második. - Az apukám olyan gyáva, hogy mindig a szomszéd néniénél alszik, ha anyu éjszakai munkahelyén!

Jársz még ahhoz a belvárosi orvoshoz?

- Minek járnék? Rólam már minden orvos lemondott.

- Úristen! Miért?
- Mert egyiknek sem tudok fizetni.

Gratulálok, Szabó úr, az utóbbi három hétben nagyon sokat javult a memóriája.

- Elnézést, de nem Szabó vagyok, hanem Kovács.
- Na látja!

Egy család új hűtőszekrényt vett. A régi kivetették a ház elé, és ráírták: „Akinek kell, ingyen elviheti.”

A kiselejtezték a hűtőt még három nap múlva is ott állt, senki rá sem nézett.

A férj ekkor gondolt egyet, és kicsérélte rajta a feliratot: „Eladó 200 lejért.”

Még akkor éjjel ellopták.

Az évzáró után Móricka mutatja otthon a bizonyítványát. Az apja azt mondja neki:

- Fiam, ahogy elnézem, ez a bizonyítvány némi kívánnivalótól hagy maga után...

- Jaj de jó, apu! Akkor én egy biciklit kívánok magamnak!

A férj fintorogva eszi a vacsorát. A feleség aggódva kérdezi:

- Nem ízlik, drágám? Pedig a szakácskönyvből főztem.

- Akkor légközelebb a belső lapokat használd, mert a fedele kicsit kemény.

Az első Holdon:
- Houston, van egy kis gond!

- Mi az?
- Á, semmi, hagyjuk.

- Mi történt?
- Semmi...

- De mondd el!
- Nem.

- Szia, Rozi! Képzeld meg, én születtem!

- Tényleg, Rudi? És kit vették el?
- Bélát!
- Bélát?! De hiszen református!...

- Mit mondott a nejed, amikor tegnap este részegen mentél haza?

Mit csinálnak a nyugdíjasok az Európai Unióban?

Angol nyugdíjas:

- Reggel, miután felkeltem, fogok egy üveg whiskyt, elviszem a klubba, és ott töltöm az egész napot.

Francia nyugdíjas:

- Reggel, miután felkeltem, fogok egy üveg konyakot, elviszem a barátomhoz, és ott töltöm az egész napot.

Román nyugdíjas:

- Reggel, miután felkeltem, fogok egy üveg üveget, belevizelek, elviszem a körzeti rendelőbe, és ott töltöm az egész napomat.

- Elakadt a lélegzete.
- Akkor ma én is berúgok!

Mondja, hány hordó sört már ki naponta? - kérdezi valaki a kocsmáros.

- Ötöt.
- Nem szeretne tíz hordóval?
- De, nagyon. Árulja el már a titkát!

- Egyszer engedje tele a korsókat!

Egy kis vidámság!

* Minden reggel ágyba viszem a páromnak a kávé. Neki már csak meg kell darálnia...

* Légy optimista! Ha citrommal kínál az élet, kérj hozzá Martini!

* Egy nap 24 óra. Egy tálcán 24 sör van. Ez nem lehet véletlen.

* A démonokat dobálással elzárni igyekvő bennszülöttet lenézik a civilizált emberek, akik viszont dudálással akarják eloszlatni a közlekedési dugókat.

* Rendszergazda vagyok. Ha röhögni lát, mentse.

* Egy hely van, ahol a romantika megelázza a szexet: a szótár.

* A tánc lényege az, hogy a lánynak még azelőtt fel kell kapnia a lábát, mielőtt a fiú rálépne.

* Olyan nincs, hogy verekezés közben futballmeccs tör ki?

* Azt mondják, a vadállatokban is van könyörület... Benem nincs - tehát én nem vagyok vadállat...

* Egyszer amnéziám volt - vagy kétszer?

* Egy tökéletes férfi hajlandó órákon át várni, míg a barátom két perc alatt elkészül.

* Az ember élete egyharmadát tölti emeletes marhasággal olvasásával. Ez volt a mai adag.

Magyarul vagy románul?

Milyen nyelven tanuljon a gyermek?

Az erdélyi magyar oktatás min ségét kifogásolja a kolozsvári Krónika napilap pénteki számában közölt kemény hangú nyílt leveleiben Péntek János nyelvészprofesszor, a Kolozsvári Akadémiai Bizottság elnöke. Az erdélyi magyar oktatás „tiszttség- és felel sségvisel inek” címzett levelet egy három évvel ezel tt fogalmazott írására való hivatkozással indítja, amelyben akkor a szül ket i- gyekezett megszólítani, körültekint en érvelve az anyanyelv iskola- választás mellett. Mai lapszámunkban – a közelg iskolai beirat- kozásokra is tekintettel el bb ez utóbbi cikket közöljük, Péntek János legújabb levelét jöv heti lapszámunkban olvashatják!

Kedves Szül ! Miel tt döntene eb- ben a kérdésben, amely egy életre meg- határozó lehet gyermeke számára, ké- rem, olvassa el, és gondolja végig ala- posan, mi nekem err l a véleményem szül ként, tanárként, a hazai nyelvi helyzettel foglalkozó kutatóként.

A magyar nyelv még Romániában sem értéktelenebb a románánál: a román a románok anyanyelve, a magyar a ma- gyaroké. Akinek magyar az anyanyelv- e, annak az még értékeesebb, fonto- sabb is minden más nyelvnél. Fontos és értékes, mert el deink évszázadok a- latt kim velték, mindenre alkalmazsá tet- ték, amire az embernek szüksége lehet, amikor beszél, olvas vagy ír.

A román hivatalos nyelve az ország- nak, a magyar az ország legnagyobb kisebbségének nyelve, a mi nyelvünk. A Székelyföldön a legtöbben ezt a nyel- vet beszéljük, Erdélyben a lakosság 20%- a, azaz minden 5. ember. Mellettünk itt van Magyarország és itt vannak a többi Kárpát-medencei magyarok. A Kárpát- medencében éppen mi, a magyar anya-

nyelv ek vagyunk a legtöbben. Az pe- dig, hogy többen leszünk-e a jöv ben vagy kevesebben, az is éppen szül i döntéseken múlik.

Országunkban a magyar nyelv hasz- nálataának széleskör , törvények által biztosított lehet ségei vannak éppen az oktatásban, az egyházak életében, a tu- dományos életben, a közigazgatásban, a közéletben. Fontos tudnia, hogy a magyar nyelv oktatást, a magyar is- kolákat a magyar állam és az erdélyi civil szervezetek is jelent sen támogat- ják ösztöndíjakkal, tanulmányi kirándu- lásokkal, anyanyelvi versenyekkel és tá- borokkal. A szorgalmas, tehetséges gyer- mekeket különösen.

Ha gyermeke a magyar nyelvet tanulta meg els ként beszélni, akkor írni-olvasni is könnyebben megtanul ezen a nyelven. Az olvasással pedig megismeri sei történelmét, a magyar irodalmat, mindannyiunk közös kincsét: a magyar kultúrát, szülei vallását. Az a- nyanyelv tanulása nem ér véget az ele- mi vagy általános iskolában, a középis-

kolai és egyetemi tanulmányok során válik magabiztossá, kell en gazdaggá.

Ha gyermeke ezen a nyelven tanul, **gyorsabban, pontosabban szerzi meg ismereteit**, és amit megtanul, az emlé- kezeteiben is inkább megmarad.

Igaz: itt a mi szül földünkön **fontos a román nyelv megtanulása** és isme- rete is. Két nyelv még több lehet séget biztosít újabb ismeretek megszerzésé- re, szakmák megtanulására. Arra is, hogy eligazodhassunk a mindennapi életben: a hivatalokban, az üzletekben, utazás közben. Hogy beszélni tudjunk szom- szédainkkal vagy azokkal, akikkel ta- lálkozunk, megismerkedünk.

De ahhoz, hogy a gyermek megta- nuljon románul, nem szükséges román tagozatra, román iskolába járnia. Azt sa- ját szorgalmából és a magyar iskolában is megtanulhatja, és mindenütt gyako- rolhatja. És **a román nyelvet is na- gyon jól meg kell tanulni**: sokféle vál- tozatában: ahogy az utcán beszéljük, a- hogy a könyvekben írják, ahogy a te- levízió közvetíti m sorait. Csak ez a mélyebb és változataiban kiterjedtebb nyelvismeret válik igazán hasznossá, értékessé az életben.

A két nyelv ismeretének, **a kétnyel- v ségnek akkor van igazi haszna, ha mindkét nyelvben magas szint , és ha annak az alapja az anyanyelv**: a- hogy otthon beszéljük, és ahogy közös változatában a legtöbb magyar ember ír- ja és beszél. Ez az ismeret, ennek min- dennapos használata tarthat csak meg bennünket m veltségünkben, magyar- ságunkban. Ennek alapján, ehhez hoz- záadvá kell megtanulni, és használni a román nyelvet. És lehet ség szerint más nyelveket is.

Ha Önöknek, **a két szül nek külön- böz az anyanyelve**, akkor a gyermek bizonyára párhuzamosan mindkét nyel- ven megtanult beszélni. Ilyen esetben az a jó, ha a gyermek a továbbiakban is megmarad mindkét nyelvben. Ezt úgy lehet elérni, ha az egyik oktatási ciklust az egyik, a másikat a másik nyelven vég- zik. Még ilyenkor is jobb a magyarral kezdeni, az alsó tagozatra (I–IV. osz- tály) magyar osztályba íratni a gyerme- ket, hiszen ott a román órákon románul is megtanul írni-olvasni, és kés bb nem okoz számára nagy nehézséget, hogy románra váltson. Ha viszont ezt kihagy- ja, már nem tud visszatérni a magyar nyelv íráshoz, olvasáshoz.

Sok minden nem igaz abból, amit mások tanácsolnak, még ha jó szán- dékkal teszik is.

Nem igaz az, hogy aki románul tanul, jobban boldogul az iskolában és kés bb az életben. Ellenkez leg- tudományosan is igazolták, hogy a má- sodik nyelven nehezebb az el rehala-

dás az iskolában. A magyar nyelven va- ló tanulásnak pedig javultak a lehet sé- gei, lényegesen megn ttek az esélyei: folyamatosan b vül a szakoktatás és a magyar egyetemi hálózat. Abból pedig senkinek nincs hátránya, ha tanulmá- nyait végig anyanyelven folytatja.

Nem igaz, hogy a magyar nyelv jelenti a terhet, egy tantárggyal többet az iskolában, megnövelve a heti órák számát, a vizsgák számát. Gyermekeink számára ez az a tantárgy, amellyel meg- alapozzák anyanyelvi m veltségüket, minden egyéb iskolai tanulásnak az a- lapja. A magyarok számára a román nyelv és irodalom jelenti a többletet, ezt azonban jó lehet ségnek kell tekinteni, és vállalnia kell minden Romániában él magyar gyermeknek, éppen azért, hogy több lehessen, hogy semmi ne je- lensen számára akadályt.

Igaz viszont, hogy aki már kisgyer- mek korában román iskolába kerül, az sohasem tanul meg rendesen magya- rul: nem fog tudni írni, kín lesz számá- ra az olvasás.

Igaz viszont, hogy nehezebben bol- dogul majd más iskolai tantárgyakkal is.

Igaz viszont, hogy az eredeti ma- gyar nyelvtudása is megkophat az id- múlásával, lassan azt is elfelejti, amit kisgyermekként megtanult.

Igaz viszont, hogy ebben a 2. nyelv- ben kevésbé lesz magabiztos, egyéni- ségében is bizonytalanná válhat.

Igaz viszont, hogy a jobban ismert és beszélt 2. nyelv eltávolíthatja magyar rokonaitól, ismer seit l, átvezetheti a másik nyelvet beszél k társaságába.

És igaz az is, hogy az új nyelv és az új kapcsolatok meggyengíthetik magyar tudatát: teljesen felcserélheti nyelvét, feladhatja magyarságát.

Mi tehát a nyeresége annak, ha gyermeke magyar nyelven tanul?

Teljes érték ember lehet, megmarad a magyar nyelvben és a mi kultúránk- ban, magyarságában. Tökéletesen meg- tanulhat románul és más idegen nyel- veken is. Szakmákat tanulhat, egyete- men tanulhat.

A magyar nyelvet szeretni lehet. A magyar nyelvet szeretni kell!

Mi történik, ha a román nyelv tanulást választja?

Akkor is teljes érték ember lehet, de számolni kell azzal, hogy eltávolod- dik a magyar nyelvt l, vagy gyerme- kei már könnyebben cserélik fel magyar nyelvüket, vallásukat, nemzetiségüket a többségire, a románra.

Vigyázzon gyermekére! Most helyet- te dönt: döntsön okosan, döntsön fele- l sen!

Kolozsvár, 2011. januárja
Péntek János

„Külföldi ügynökökké” váltak a kárpátaljaiak

Három hónapon belül „külföldi ügynökökként” kell hivatalo- san újra bejegyeztetniük magukat az ukrainai, köztük a kárpátaljai magyar szervezeteknek az ukrán igazságügyi minisztérium múlt csütörtökön megjelent rendelete szerint.

Az igazságügyi tárca az ukrán par- lament által idén január 16-án elfoga- dott – a bírálók szerint a szabadságjo- gokat korlátozó – törvénycsomag e- gyik jogszabályára hivatkozva utasít- totta a külföldi támogatást elfogadó, politikai tevékenységet is folytató társ- adalmi szervezeteket arra, hogy há- rom hónapon belül nyújtsák be a hi- vatalos újrajegyeztetésükhöz szüksé- ges okmányokat a helyileg illetékes igazságügyi hatóságokhoz.

Be is tilthatják ket

Ennek értelmében a külföldi for- rásokat felhasználó szervezetek hi- vatalos elnevezésében szerepelnie kell a „külföldi ügynök feladatát ellátó társadalmi szervezet” megnevezés- nek.

Az igazságügyi minisztérium egy- úttal arra figyelmeztetett, hogy az új- rajegyeztetést elmulasztó szervezetek, egyesületek tevékenységét a hatósá- gok bírósági úton tiltják be. A törvény értelmében, amely valamennyi kárpát- aljai magyar szervezetet közvetlenül érint, a külföldi ügynökökként bejeg- zett egyesületeknek havonta kell be- számolniuk pénzügyeikr l, tevékeny- ségükr l, vagyoni helyzetükr l, szemé- lyi állományukról, terveikr l.

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) hétf n nyilatko- zatban tiltakozott a szerinte diktatóri- kus ukrán törvények elfogadása és é- letbe léptetése ellen, amelyek egy csa- pársra ellehetetleníthetik valamennyi kárpátaljai magyar szervezet m kö- dését. (Magyar Nemzet Online)

Vigyázzunk az évszámokra! (2)

A fenti címmel lapunk múlt évi utolsó számában megjelent írásom olvasása kapcsán, a napokban egy, a Teleki Magyar Ház által közlő egy évtizeddel korábban rendezett honismereti eladások volt részvevője, az utcán azzal állított meg, hogy a múlt év decemberében átadott HÍD UTCAI KAPU történetének szövegében szereplő több dátum körül hibás megfogalmazásokat és elírásokat vél felfedezni. Közlése érdeklődésemet is felkeltette.

Mind a híd kétoldali oldal-kiképzésében elhelyezett, a város régi elnevezését több nyelven is feltüntető helynevek, mind pedig a református iskolával ellentétes oldalon, a hídfeljáró előtt felépített – amúgy ízlésesen megépített „hídfal” szövegét többször is elolvastam. Ez utóbbiban valóban több hibát is találtam.

A települést egykor védő városfalak és a HÍD UTCAI KAPU történetét románul, magyarul, németül és angolul közlő szöveg magyar nyelv változata így hangzik:

„A középkori Nagybánya városa, civitas Rivulus Dominarum 1469. november 9-én Corvin Máttyás királytól (1458-1490) kapott jogot arra, hogy a város kb. 1 és téglából épített fallal és bástyákkal erősíthesse meg. Az erdőtorny szabálytalan, dél felé kissé elnyúló kör alakú volt. Az övszerű védőfal északi szakaszán a Zazar folyót követte, ezen a szakaszon található a Híd kapuja (az északi kapu), melynek első hiteles dokumentálása 1599-ben való. A szigorúan zárt híd és kapu évszázadokon át az egyetlen bejárat volt észak felől a városba. 1700 után a várfal fokozatosan elvesztette védelmi jelentőségét, a XVIII.-XIX. század fordulóján a falakat és a kaput lerombolták.”

(Az eredeti román nyelvű szöveg helyesen a várost övező megnevezést használja: „rolul defensil al zidului împrejmuitor s-a pierdut treptat” csupán a fordítás szól várfalak-ról.)

A fenti szöveggel kapcsolatban megjegyzéseim és ellenvéleményem a következők:

A mai nagybányaiak közül sokan tudják, hogy az egykori Rivulus Dominarum (Asszonypataka), főként gazdag arany és ezüst bányái révén 1347-től már a szabad királyi bányavárosok közé emelkedett. Az I. (vagy Nagy) Lajos által kibocsátott kiváltságlevél, a város polgárainak védelme érdekében megengedte, hogy a települést védő fallal vegyék körül. Az eredeti latin nyelvű szöveg ide vonatkozó része, az 1972-ben kiadott „Monografia orașului Baia Mare” II. számú mellékletében, románul így hangzik: „... l s m iing duim cu bun voin pentru ap rarea credincioilor ca obstea zisului nostru ora Rivulus Dominarum s se poat întri

ap ra împotriva n valei du manului cu plnci i garduri i dup cum va putea mai bine, prin întiruri.” (magyarul palánkokkal, kerítéssel és leheltséghez mérten erdőtornyokkal védekezzen.)

A védőfalakkal és erdőtornyokkal való védekezés azonban csupán a szabad királyi városokat illette meg. Asszonypataka viszont ezt a jogát 1411-ben gyakorlatilag elvesztette. Ebben az évben ugyanis Luxemburgi Zsigmond király, a Kárpát-medencének a török veszéllyel szembeni hatásos védekezése érdekében Lazarevics szerb fejedelemmel a mai Belgrádot – korabeli nevén Nándorfehérvárt – szerezte meg és cserébe a Szatmártól keletre található vidéket, benne a Nagybánya és Felsőbánya környéki bányák kiaknázásából eredő bányatizedet és a pénzverési jogot adományozta. Ezzel a fordulattal Asszonypataka korábbi szabad királyi bányavárosi eljogait elvesztette. Az egész terület 1445-től – foglalás és utóbbi egység jogán – Hunyadi János birtokába jutott, ezt még az ország kormányzó tisztségétől lemondása (1452) után is, hadikárpótlás címén megtartotta. A nándorfehérvári győzelmet követően (1456) Hunyadi János, a seeregét pusztító pestis áldozatává vált.

Az adott helyzetben a Hunyadi ház ellenfelei egy időre Asszonypataka vezető polgárainak egy részét is a lengyel trónkövetelő oldalára állították. A korábban a pénzverde védelmére rendelt katonai erő felhasználásával a Hunyadi érdekek ellen lázadókat Szapolyai Imre megfutamítja és leveri, Asszonypataka és környéke pedig a Hunyadiak kezén marad. Az 1458-ban királlyá választott Hunyadi Máttyás (a magyar történelemben így nevezi és nem Corvin Máttyásnak!) még uralkodásának első évében, majd ezt követően 1464-ben Asszonypataka polgárainak a korábbi uralkodók által biztosított kiváltságait megújította. Schönher Gyula szavaival élve a város „földesúri gyámságból közvetlen királyi hatalom alatt álló szabad városává lett”.

1467-ben Máttyás csapatainak egy része, egyebek között a moldovai fejedelem, tefan cel Mare (magyar használatban Nagy István) ellen is harcolt és a moldovai Baia nevével városnál harapó-

fogóba kerülve ideiglenesen vereséget szenved. A moldovai seregek betörését fél Asszonypatakiak a következő években ezért is kéri Máttyás királyt az 1469. november 9-én hitelesített újabb kiváltságlevél kiadására. Ez elírja, hogy a város „egy árkokból, erdőtornyokból és bármilyen néven nevezendő építkezésből álló védőrendszerrel építsen és megépíttesse és fennállókat megtartsa.”

Megtartani pedig csak egy már elz leg létez valamit lehet!

Következésként 1469-ben, az első, 1347-es kiváltságlevél eredményeként már létezett egy gyengébb, vagy csak helyenként fennálló védőrendszer, melynek megerősítése és tökéletesítése most vált esedékesé.

A városfalaknak ez az erősítése és tökéletesítése az 1660-as évekig állandó volt. Főként a XVII. század első felében a gyengébb dörgölt agyag-falakokat is kő vagy téglafallal cserélik ki. Ezek az újonnan megerősített falak és bástyák – és velük együtt a Felsőbányai és Szatmári utcai rögzített, valamint a szóban forgó Híd utcai és a Magyar utcai, vagy más néven Erdélyi kapuk – sem voltak olyan masszívak, hogy egy erősebb, tűzérősebb erőt is bevetni tudjanak ellenük volna állni. Ha nem így lett volna, 1660. nyarán, a várostól nem messze portyázó török-tatár seregeknek is ellen tudott volna állni és a város nem kényszerült volna, az akkor nagy összegnek számító 10.000 talléros váltságdíj kifizetésére. Ez a meglévő védőrendszer azonban arra mindenképpen elegendő volt, hogy a kisebb martalóc-csapatok és betyárok támadásait kivédje s ezért a városi lakosság és sokszor a védelmet is megerősítő katonák – biztonságát garantálják.

Sőt ezt nem csak 1700-ig, hanem több évtizeden át ezután is. Másiként 1703 augusztusában, a II. Rákóczi Ferenc kurucához szegődött Hollómezei Pinye (a román népköltészetben és mondavilágban Pinteá Viteázul néven ismert betyár) is éppen a Magyar-kaput elhagyta életét. De tovább haladva az „utolsó tatár betörés” néven ismert, 1717-es veszedelem idején is – amikor a Moldován át Óradnán keresztül a Nagyszamos, majd Déstől az egyesült Szamos völgyén át Szatmár, Ugocsa és Beregig végigpusztító tatárok – Nagybánya megtámadását, a létező védőrendszer okán meg sem kísérelték.

És ezek a városfalak az 1740 és 1750-es években is – ha kisebb hézagokkal is – de tovább álltak. 1762. augusztusában katonai szervek gyorsfutárral Nagybányát is értesítették, hogy a lengyel területeken portyázó krimi tatárok a Kárpátokon inneni betörésre készülnek. Az esetleges veszély elkerülése érdekében a városnak is fel kell készülnie! Az ekkor és ezért összehívott városi közgyűlésen elhatározták,

hogy a helyenként megrongálódott falak és palánkok kijavítását sürgősen el kell végezni, „melyre való nézve elegendő fa és tövis mindjárt hordassék, azonfelül nem szükséges lévén ilyen félelmes üdven a Felsőbányai és Szatmári utcában lévő ajtók, azért rakassanak és zárassanak be és a nagykapuk fogatkozásai is reperáltassanak és corrigáltassanak!”

A tatároktól félelem ez alkalommal azonban feleslegesnek bizonyult, ezek Podolia területéről más irányba vették útjukat és ezért a nagybányai védelmi rendszer hatékonyságának megállapítására, szerencsére nem került sor. Utolsó eset volt ez, amikor a városvezetés a védőfalak biztonságával foglalkozott. A cikkünk elején idézett szöveg román, magyar és angol nyelvű változatai tehát helyesen rögzítik, hogy a városfalak (de nem várfalak) és a kapuk lebontására a XVIII. és XIX. század fordulóján került sor. Mindkét felvonható kaput 1801-1802-ben bontották le. A német nyelvű változatban az 1900-as dátum mindenképpen elírás!

Történész kártársaim, figyelniük kell! A nagyközönségnek szánt történelmi jellegű közlések megfogalmazásánál mindenképpen nagyobb figyelem van szükség! Ilyenkor, a tévedések elkerülése érdekében, a város történelmével foglalkozó, eddig megjelent magyar nyelvű szakmunkákat sem árt áttanulmányozni!

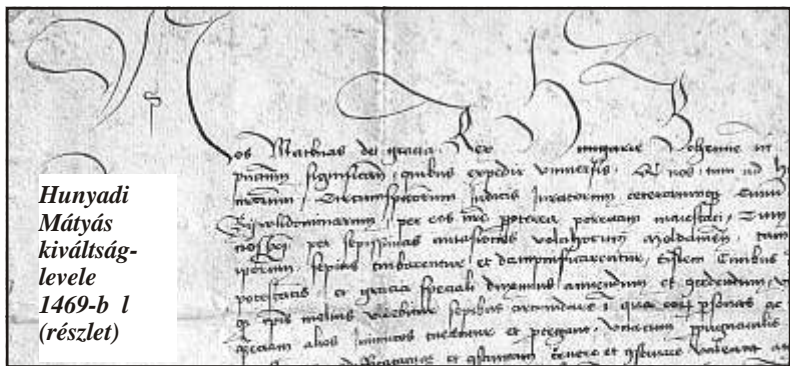
Balogh Béla,
ny. levéltáros

AZ EMBER ÉS VÁROSA

Nagybánya élmeséje

Egy újabb csodaszép FOTÓALBUM Nagybányáról és az itt élők hétköznapjairól! Megvásárolható a Teleki Magyar Házban!

A szem természetes öregedése

Korábban normális látású személyek 40-45 éves koruk körül veszik észre, hogy olvasáskor, közeli munka végzésekor szemük nem tud a megfelelő távolsághoz alkalmazkodni, s t közelre nézőskor gyakran fejfájás is fellép. Ez a presbiópia, azaz öregszem -ség jelensége.

Az éles képet alkotó szem éleslátásának kiterjedése két adattal jellemezhető: a közelponttal és a távolponttal. A közelpont az a szemhez legközelebbi pont, ahol a tárgyat még élesen látja a szem, a távolpont pedig az a legtávolabbi pont, ahonnan még éles kép kapható. A fókuszálás képességének kiscyerekkori kialakulása után az id el rehaladtával a közelpont fokozatosan távolodik a szemtől, míg a távolpont a végtelenben marad egészséges szem esetében.

Presbiópiáról, azaz öregszem ségr l akkor beszélünk, amikor a közelpont már elég messze került ahhoz, hogy az egyént zavarja a mindennapi életben a kisméret tárgyak szemügre vételében, amelyeket közel kellene tartani a szemhez. A presbiópia természetes folyamat, minden szemem kialakul, általában 40 éves kor körül.

A presbiópia els tüneteként a legtöbben azt tapasztalják, hogy a szokásos bet méret szöveget már távolabbra kell tartaniuk az olvashatóságához, mint ameddig a karjuk elér.

Ha Ön rövidlátó, akkor átmenetileg kezelni tudja ezt a problémát úgy, hogy olvasáskor (vagy bármely kisméret tárgy megtekintésekor) leveszi a szemüvegét (vagy átmenetileg gyengébbre cseréli). A közelpont távolodása azonban nem jár együtt a távolpont távolodásával, vagyis a szemüveg nélküli olvasás nem jelenti a rövidlátás javulását. A rövidlátás lényege ugyanis az, hogy a távolpont túl közel van a szemhez (és nem a végtelenben). Ha például Ön -1 dioptriás szemüveggel (vagy ennek megfelelő kontaktlencsével) lát jól, akkor korrekció nélkül szemének távolpontja kb. 1 méter, vagyis addig lát el élesen.

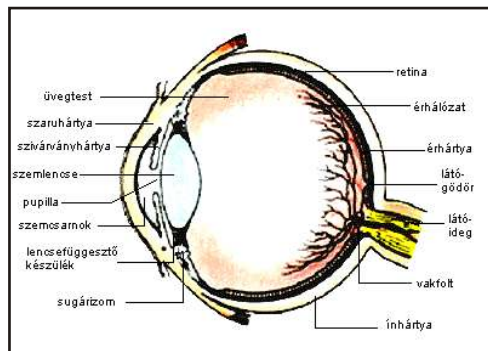
Az olvasás nehézsége vény nélkül kapható olvasószemüveggel is enyhíthető, jobb azonban szemorvoshoz fordulni, ugyanis a nem megfelelő szemüveg kés bb komoly problémák forrása lehet. A presbiópia rutin szemvizsgálattal könnyen diagnosztizálható.

Kezelésére f leg szemüveget és kontaktlencsét alkalmaznak, de m tétí korrekcióra is van lehetőség.

A szem öregedésének okai

A szemnek a különböző távolságra lévő tárgyakról viselkedésű fényt gy jt lenceként úgy kell törnie, hogy az éppen vizsgált tárgyról a szem ideghártyáján (retina) mindig éles kép keletkezzen (fókuszálás). Ehhez változtatható fókusz távolságra van szükség, amelyet a szem a szemlencse segítségével old meg. A szemlencse egy kb. sárgaborsó nagyságú, átlátszó, rugalmas golyó, amely a szem teljes fénytör képességének csak kisebb részéért felel, viszont az alakja és ezzel a tör ereje is változtatható. (A szemben a legnagyobb tör erej lencse az állandó fókusz távolságú szaruhártya.)

A magától golyó alakot felvev szemlencse szalagok segítségével egy t körülfutó izomgy r höz (sugárizom), az izomgy r pedig körkörösen a szem rugalmas bels burkához van rögzítve. Ha a sugárizom el van ernyedve, a bels szemburok saját rugalmasságánál fogva az izomgy r n és a szalagokon keresztül körkörösen meghúzza a szemlencsét, amely így ellaposodik, fókusz távolsága n . Ha a sugárizom összehúzódik, kinyújtja a bels szemburkot, viszont ellazítja a szemlencsét rögzít szalagokat, ezáltal a szemlencse saját rugalmasságánál fogva kigömbölyödik, fókusz távolsága pedig csökken. Amikor Ön egy távoli

Agencia de Turism
Mara International Tour

Nagybánya
Unirii sugárút 5. sz.
tel. 0262-221038,
0362-802011
www.mara-tour.ro
(A Máramaros áruház autóparkolójával szemben)

- **Early booking - korai feliratkozás belföldre és külföldre**
30% kedvezmény azoknak, akik január 31-ig feliratkoznak 2014 nyarára
- **Repülővel Kolozsvárról az alábbi helyszínekre:** Izrael, Róma, Prága
- **Sizés 2013-2014 Ausztriában, Franciaországban, Olaszországban, Szlovákiában**
- **Senior Voyage 2013-2014:** Azúr-part, Costa del Sol, Costa Brava, Nápoly, Szicília, Toszkána, Portugália, Görögország, Ciprus, Róma, Lisszabon, Párizs
- **Repülőjegyek a világ minden részébe**
- **Napi mikrobusz-járat: Budapestre**

MARA INTERNATIONAL TOUR

tárgyat néz, a sugárizom ellazul, ezáltal a szemlencse ellaposodik, ha viszont közeli tárgyra néz, a sugárizom összehúzódik, a szemlencse pedig kigömbölyödik.

A szemlencse belsejében azonban még fiatal korban kialakul egy merev mag, amely az id el rehaladtával a lencse változtatható alakú állományának rovására fokozatosan n . Mivel a szemlencse a legtöbb id t széthúzott, lapos állapotban tölti (elemlyedt sugárizom mellett), a bels elmerevedett mag ennek az alakját követi. Minél nagyobb lesz a mag, annál kevésbé fog tudni kigömbölyödni a szemlencse, vagyis csökkenni fog a szem maximális tör ereje. Ez az oka a közelpont korábban már említett távolodásának a szemtől.

Presbiópia akkor jelentkezik, amikor a bels merev mag eléri azt a nagyságot, ami már a mindennapi életet is akadályozó közelpont-távolodást okoz.

Milyen vizsgálatokra számíthat?

A presbiópiát rutin szemvizsgálat segítségével lehet diagnosztizálni, amelyet általában szemész vagy optikus végez.

A teljes kör szemvizsgálat több vizsgálatot foglal magában. A szemész speciális készülékek segítségével vizsgálhatja meg a szemét, amelyek közvetlenül a szemébe világítanak, és megkérheti Önt, hogy lencséken nézzen keresztül. Minden vizsgálatra szükség van ahhoz, hogy orvosa a látásáról megfelelő képet kapjon.

Ha Önnek nincs tudomása a szemével kapcsolatos problémáról, nem hord szemüveget vagy kontaktlencsét, akkor is érdemes szemészeti sz r vizsgálaton részt vennie 40 éves kor alatt minden 10 évben, 40 és 65 éves kor között minden 2-4 évben, illetve 65 éves kor fölött évente vagy két évente.

Ha Önnek szembetegsége, kontaktlencsége vagy szemüvege van, gyakrabban érdemes szemészt felkeresnie. Ha bármilyen panasz alakulna ki a látásával kapcsolatban, azonnal forduljon szemészéhez, akkor is, ha nem rég volt szemvizsgálaton! A homályos látás felveti, hogy Önnek új szemüvegre van szüksége, vagy valamilyen új szembetegsége van, amit ki kell vizsgálni.

Dr. Zsuga Judit (WEBBeteg)

Sérülhet a túl sokat tévéz gyerekek agyszerkezete

Minél több idő töltsz egy csemete a képerny el tt, annál nagyobb az esély az agyszerkezetében bekövetkező változásra, mely a szerv frontopoláris kérgét képez szürkeállomány gyarapodásával jár.

A japán kutatók 276 öt és tizenhét év közötti gyermeket vizsgáltak meg, akik naponta 2-4 órát töltöttek a televízió el tt, kétórás átlaggal. Az MRI-vizsgálat kimutatta, hogy a legtöbbet tévéz k frontopoláris kérgének szürkeállománya a legnagyobb – ez a régió az elüls -oldalsó részen található. A szürkeállomány arányának növekedése negatív változást jelent, hiszen alacsonyabb verbális intelligenciához köthet – tették hozzá a Szendai városában található Tohoku Egyetem munkatársai.

A szakért k javaslata szerint a szürkeállományt a testsúlyhoz kell viszonyítani, s annak aránya visszaszorul gyermekkorban, hogy növekedhessen az agym kódés hatékonysága. „A legmagasabb IQ-val rendelkező kicsik szürkeállománya elképesztő ütemben ritkul” – jegyezték meg a tanulmány szerzői, akik kiemelték: bizonyos tevékenységek befolyásolhatják a folyamat ütemét. Korábbi kísérletek alapján a hangszereken történő játék fejleszti az agyat, ami azonban nem mondható el a passzív tévézésről. A japán kutatók aláhúzták, hogy a tele-

vízió és az agyszerkezet kapcsolatát mindeztáig senki sem tanulmányozta, noha a mostani tanulmány konklúziója szerint „a tévézés közvetlen vagy közvetett módon összefügg a gyerekek neurokognitív fejlődésével, így a feln tteknek tisztában kell lenniük a lehetséges következményekkel”.

A Cerebral Cortex című szakfolyóiratban megjelent értekezés alapját képező kísérlet során csaknem egyenlő volt a megfigyelt fiúk és lányok aránya. A tévézés és az agyszerkezet hátrányos változása között ugyan összefüggést lehetett megállapítani, ám ez statisztikai együttjárás volt, nem pedig ok-okozati viszony.

(vital.hu)

APRÓHIRDETÉS

• **FESTMÉNYEKET** vásárolok. A hirdetés érvényes egész évben. Telefonszám: 0262-275793, 0740-685721.
• **Külföldi GY JT VÁSÁROLOK:** régi, antik tárgyakat, festményeket, ezüst tárgyakat, faliorákat, zsebórákat, bronz szobrokat, 1945 eltti könyveket és képeslapokat. 0741-986855
• **Eladó háromszobás, manzárdos családi ház,** kis udvarral, a Grivica utca 61. szám alatt. Érdekl. dni lehet a 0771-766903 telefonszámon.

GYÁSZHÍR

Fájó szívvel tudatjuk, hogy a drága férj, apa, nagyapa, dédnagyapa, após

MIKE GYULA

életének 86-ik évében 2014. január 25-én visszaadta lelkét Teremt jének. Köszönettel tartozunk Bak László tiszteletes úrnak meleg, vigasztaló szavaiért és mindazoknak, akik szeretettel halottunk temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek és mély fájdalomunkban osztoztak. A gyászoló Mike, Ambrus és Hornung család

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik a szeretett

DR. FEKETE SÁNDOR

temetésén tiszteletüket tették, sírjára a kegyelet virágait helyezték és fájdalomunkban velünk együtt éreztek, valamint azoknak is, akik részvétüket nyilvánították. A gyászoló család

RÉSZVÉNYILVÁNÍTÁS

Szomorú lett szívünk megtudva, hogy a kiváló ember és orvos

DR. FEKETE SÁNDOR

visszaadta lelkét Teremt jének. Emlékét tisztelettel rízn fogjuk. színté részvétünk a gyászoló családnak. Dr. Fodor Miklós és családja

„Mert a kizabott esztendő telnek...” (Jób, 16, 22a)

A Nagybányai Református Egyházmegye Lelkészi Közössége színté együttérzéssel osztozik

MIKE GYULA

egykori egyházmegyei fő gondnok gyászoló családjának fájdalmában.

„Mert a mi országunk mennyekben van...” (Fil. 3, 20a)

színté együttérzésünket fejezzük ki a Mike családnak, egykori fő gondnokunk

MIKE GYULA

halála miatt érzett mély fájdalomunkban. Sipos István esperes és családja.

Szomorú szívvel búcsúzunk tisztelt és nagrabecsült volt jogász kollégánktól

MIKE BÁCSITÓL

Nyugalma legyen csendes. Emlékét meg rizzük. színté együttérzünk feleségével és er t kívánunk neki. Vlasaci András és családja

APRÓHIRDETÉSEK FELVÉTELE:

NAPONTA 9-15 óráig, CSÜTÖRTÖKÖN 11.30 óráig!

Szomorú szívvel fogadtuk a fájdalmas hírt, hogy a szeretett barátunk

MIKE GYULA

örökre eltávozott. Nyugalma legyen csendes, emléke áldott. színté részvétünk gyászoló családjának. A Szász és Sipos család

színté együttérzéssel osztozunk a gyászoló család fájdalmában szeretett és tisztelt szomszédunk

MIKE GYULA

elvesztése miatt.

Megrendüléssel fogadtuk a szomorú hírt, hogy a szeretett

MIKE GYULA

örökre eltávozott közülünk. Nyugalma legyen csendes, emléke áldott. színté együttérzéssel osztozunk osztálytársaink és családjának fájdalmában. A nagybányai Vegyeszeti Középiskola 1952-ben végzett növendékei.

színté részvétünket fejezzük ki a Nagy családnak a szeretett férj

NAGY GÁBOR

elhunyna miatt érzett fájdalmában. A Bilardi Trade kft munkaközössége

MEGEMLEKEZÉS

Mély fájdalommal emlékezünk a drága férjre, édesapára, nagyapára

NOVÁK MIHÁLYRA

(Ócsi)

aki február 4-én lesz 10 éve, hogy örökre eltávozott az él k sorából,

és a drága fiunkra

NOVÁK CSABÁRA,

aki 13 éve hunyt el. Csendes álmuk felett rködjön a szeretet és az emlékezés. Bánatos szeretteik

Február 7-én lesz 26 éve, hogy a drága férj, apa, após, nagyapa

SOMKUTÁN LÁSZLÓ

örökre eltávozott közülünk. Emlékét örökre rizzük. Nyugodjon békében. Felesége, fia és családja

Szomorú szívvel emlékezünk a 9 évvel ezel tti napra, amikor hirtelen eltávozott szeret családjá köréb l

KOZMA BÉLA

Örökké szeretünk és nem feledünk téged, emléked rzi bánatos családod.

Szomorú szívvel emlékezünk szüleinkre

édesapánkra

HARAUZ ISTVÁNRA

volt szilágycsehi alpolgármesterre, aki 23 éve és édesanyánkra

TOROCZKÓ MARGITRA

aki Amerikában, Ohio állam Cleveland városában született, de 20 éve itt hunyt el.

Az évek telnek, az id múlik, de szeretetünk szívünkben megmarad mindvégig. Leányuk Vári Margit és vejük Róbert

BITAY ZOLTÁN és DUDÁS GYULA

fest m vészek albumai Keresse a Teleki Házban!

VARDEA
FOTO-VIDEO-DESIGN

0746049696
0749316252

Esküvők
Keresztelők
Céges rendezvények
Kulturális események
Iskolai, óvodai előadások
Fotókönyv készítése

FOTÓ ÉS VIDEO EGY HELYEN!

TELEKI HÁZ
MAGYAR HÁZ

Hétf -péntek 14-20 óra között,
szombaton 11-20 óra között.
Vasárnap zárva.

TELEFON: 0262-212668,
0744-919166; 0740-751490.
KÖNYVTÁR: 0362-401260.

* **OLVASS NEKEM:** minden szerdán 16 órától a Házban!

* **GYÓGYTORNA** – Minden kedden 16.30 és 17.45 órai kezdettel találkozzunk a Teleki Magyar Házban!

* **ÉNEKKAR** – énekkarunk februártól ISMÉT szeretettel vár minden énekelni szeret t szerdánként 19 órakor a Házba!

* **KERESSE** a M vel és c. közm vel dési folyóiratot a Házban!

Vakációban is!
TÁNC HÁZ

MINDEN HÉTF N 17 órai kezdettel APRÓK TÁNCA, fél hétt l TÁNC HÁZ NAGYOBBAKNAK. Muzsikál a GESZTENYEFA és a BERENA!
Szeretettel várunk!

18+
TÁNC HÁZ
felnteknek!

Február 6-án,
csütörtökön 18.00 órától
Szeretettel várunk!

VAKÁCIÓS
Kézmíves Szombat

február 8-án 11-14 óra között a Teleki Magyar Házban! Részletek a jövő heti lapszámban!

Február 1-én lesz 6 éve, hogy a szeretett férj, édesapa, após és nagyapa

GYARMATHY GÁBOR
vegész mérnök

örökre itt hagyott bennünket. Emlékét fájó szívvel rizzük. Felesége Judit, leánya Csilla, fia Gábor, menyegyöngyi és unokái Tímea és Csaba.

Tersánszky
Józsi Jenő
Könyvtár

**KÖLCSÖNZÉS
OLVASÓSAROK
KÖNYVRITKASÁGOK
HANGLEMEZEK
WIFI-INTERNET**

Nyitva munkanapokon 16-20 óra között, a Teleki Házban!

Tel: 0362-401260

ONLINE (interneten) tanulmányozható KATALÓGUS:

<http://telekihaz.erdely.org/tersanszky-konyvtar/katalogus/>

Legyen a
TELEKI KLUB
tagja

Támogassa rendszeresen a Teleki Magyar Házat !

A Teleki Klub rendszeres támogatóink klubja. A támogatási összeg függvényében **zöld, fehér, piros és arany** klubkártyákat ajánljunk, amelyeket általában félévente, az esedékes támogatási összeg befizetésekor szoktuk ismételtten érvényesíteni. A kártya kiállításával és a támogatási lehet ségekkel kapcsolatosan forduljon bizalommal a Teleki Magyar Ház munkatársaihoz. **KÖSZÖNJÜK!**

EMNT IRODA - honosítás Nagybánya, tel: 0262-212.040

Vásárosnamény
Gyógyfürdő

február 13-án, csütörtökön. Indulás reggel 7-kor, a Máramaros áruház parkolójából. Szállítási költség 45 lej. Jelenkezés a 0747-017580 telefonszámon, Csoma Beánál. Szeretettel várok mindenkit!

N I KÉZILABDA NEMZETI LIGA

Újabb két könnyű zelem a nagybányai HCM tarsolyában!

Csütörtökön – már lapzárta után – került sor a Nemzeti Liga tizenharmadik fordulójára. A tizenháromas szám viszont nem bizonyult szerencsésnek a valamikor szebb napokat látott Râmnicu Vâlcea csapata számára.

A tabella els helyezettje játszott a jelenlegi utolsó otthonában. Nem is olyan régen az ilyen találkozó papírforma – vagyis nagyarányú Oltchim – gy – zelemmel zárultak. Egy ideje azonban fordult a kocka és a bajnokságot toronymagasan vezet nagybányai HCM igen csak felmosta a padlót az oltyán lányokkal saját szurkolóik (már akik még megmaradtak) szemellettára. A 34 – 24 (13 – 11) arányú nagybányai gy zelem úgy született meg, ahogyan Costic Buceschi a kottát megírta: vagyis könnyed ritmusban, (egy alkalomtól eltekintve, ugyanis a 22-ik percében sikerült a hazaiaknak 8 – 8-ra hozni az állást) végig vezetve. A végkimenetel nem is lehetett más: gy zelem ide, vereség oda, egyenlő a tizenharmadik gy zelemmel a HCM számára.

Góllövők: Buceschi 11 (5 büntető – b 1), Pîrvut 6, Rudics 5 (1), Maior Pasca 4, Marin 2 (2), Dinis Vartic 2, Oltean 2, Ghionea 1, Bondar 1 a nagybányai HCM részéről, illetve: Luca 9 (3), Mitrovici 3, Tamas 3, Lazarin 3, Cherascu 2, Vadineanu 2 (1), Craiu 2.

További eredmények: CSM Ploiesti – CSM Cetate Devatrans 24 – 29, „U” Neptun – Bukaresti CSM 29 – 25, HC Dunarea – HCM Roman 28 – 16, „U” Jolidon – Zilah HC 25 – 20, Craiova – ASC Corona 2010 21 – 28.

A tizennegyedik fordulón bejött a tizennegyedik gy zelem is. Mégpedig az eddigi legnagyobb különbség nagybányai siker.

Szombaton a Ploiesti-i lányokat fogadták Buceschiek a nagybányai sportcsarnokban, természetesen, a megszokott teltház előtt. Hogy megemlegetik a nagybányai kiruccanást a munténiai lányok, az tuti. Ilyen zakót csak ritkán kaptak, mint amilyet Bányán szabtak rájuk. Pedig Buceschi állandóan forgatta a csapatot, mindenkit játszatott, aminek viszont meglett az eredménye: a kapusokat leszámítva mindenki betalált a vendégek kapujába. Csoda, hogy a végeredmény 33 – 17 (16 – 9)? A látottak alapján csodák nincsenek, csak hálás lányok. A vendégek mestere, az egykori szövetségi kapitány Dumitru Musi természetesen állt a dolgok ínyén való ala-

kulását látván, a mérkőzés végén azt kívánva, hogy a nagybányai lányok szeressenek annyi dicsőséget, hogy feledtessék az egykori Oltchim (ma HCM) eredményeit. Úgy legyen.

Csak emlékeztetül néhány fontosabb mozzanat a mérkőzésről: 10. perc: 5 – 3-as hazai vezetéssel zsinórban négy gólt szórnak a mieink a vendégek hálójába és máris 9 – 3-ra alakul az eredmény, az első félidő végén hétgólos, azaz 16 – 9-et mutat az eredményjelző tábla.

A második félidőben beindul a nagybányai henger. Minden lehet és lehetetlen helyzetbe kerülnek a lányok. Örömkézilabda! Tombol a közönség! A vendégek futnak az eredmény után, csak büntetőből sikerül betalálniuk tíz percnyi második félidő játék után, az első akciógól a 40-ik percben szerezték az eredményt 21 – 13-ra módosítva. Védelmünk felhúzta a cipzárat, a támadások viszont rendre bejöttek. A végeredmény: 33 – 17! Gratulálunk!

Büntető dobások: 4 – 6 (2 – 4 Buceschi, Ghionea, illetve Zamfirescu és Georgescu kihagyta); Kiállítások: 6 – 8 perc.

HCM: Ungureanu (5 + 1 jó védés volt), Cetateanu (5 + 1), Babeanu (9) – Nechita 7, Pîrvut 5, Ghionea 4, Buceschi 3, Puiu 3 (1), Bondar 3, Rudics 2, Maior Pasca 2, Dinis Vartic 2, Oltean 1, Tomescu 1, Marin 1 (1). Edzők: Costic Buceschi, Kovács Magda, Ioan Belu. **CSM:** Polocoser (5), Ifrim (5 + 1) – Georgescu 7 (4), Anghelina 4, Dinu 3, Stefan 1, Chiricutu 1, Dincu 1, Preda, Bidascu, Zamfirescu, Ciucaru. Edző: Dumitru Musi.

A következő fordulón lányaink a CSM Cetate Devatrans csapatát fogadják.

Egy örömteli hír: Camilla Herrem személyében olimpiai és világbajnok széles tisztségű igazgató a Nagybányai HCM női kézilabdacsapata. A norvég játékos júliustól kezdődően két évre írt alá a Nemzeti Ligában vezető máramarosi együtteshez.

(simsán)

Nem győri lett az év kézilabdázója

Az öt jelölt közül az egyedüli nem győri játékost, a szerb Andrea Lekicet választották meg a tavalyi év legjobb női kézilabdázójának a nemzetközi szövetség (IHF) szavazásán. A világbajnoki ezüstérmes sportoló sikere ennek ellenére kötik a győri klubhoz, hiszen tavasszal még a magyar bajnok játékos volt, amellyel Bajnokok Ligáját is nyert.

A nyár óta a Vardar Szkopjében szereplő Lekic a szurkolók és szakírok által leadott szavazatok 33 százalékát kapta. A férfiaknál a horvát Domagoj Duvnjak lett az év legjobbja. Mindkét győtes 10-10 ezer euróval gazdagodik.

Fotó: Deák László

Nadal elbukott, Wawrinka nyerte az Australian Opent!

A nyolcadik helyen kiemelt svájci Stanislas Wawrinka nyerte meg a Melbourne-ben rendezett ausztrál nyílt teniszbajnokság férfi versenyt, miután a vasárnapi döntőben legyőzte a sérüléssel bajlódó, világszoros spanyol Rafael Nadalt.

A 28 éves lausanne-i játékos 6:3, 6:2, 3:6, 6:3-ra diadalmaskodott, s pályafutása első sikerét aratta Grand Slam-tornán úgy, hogy 36. GS-versenyén először jutott be a fináléba.

Az eddigi mind a 12 egymás elleni meccsüket a harmadik melbourne-i döntőjéig vívó, 2009-ben bajnok, 27 esztendő s Nadal nyerte, a 13-szoros GS-győztes spanyol játékos azonban most a második szett elejétől hátsérüléssel küsz-

ködött. Többször is ápolni kellett, s bár 0-2-es játszmahátrányán még szépített, fordítani már nem tudott, s végül 2 óra 21 perc alatt alulmaradt.

A párosban 2008-ban, Roger Federer társaként olimpiai bajnok Wawrinka egyesben pályafutása hatodik tornagyőzelmét aratta, és sikeréért 2 650 000 ausztrál dollárt (517 millió forint) kapott.

A győztesnek járó serleget Pete Samprastól, az amerikaiak már visszavonult, 14-szeres Grand Slam-tornagyőztes teniszszárjától vehette át Melbourne 2014-es bajnoka.

Australian Open, férfi egyes, döntő: Wawrinka (svájci, 8.)-Nadal (spanyol, 1.) 6:3, 6:2, 3:6, 6:3
(SamsungSport)

Nem valós a terrorfenyegetés

Nem valós az a terrorfenyegetés, amelyet a MOB – és más országok olimpiai bizottsága – kapott a közelgő szocsi játékok előtt. Nagy Zsigmond, a Magyar Olimpiai Bizottság nemzetközi igazgatója az MTI-nek azt mondta, a MOB e-mail címére érkezett fenyegető üzenetet a Nemzetközi Olimpiai Bizottságnál és a szocsi szervező bizottságnál is elemezték.

„A NOB és a szocsi szervező bizottság is hivatalosan jelezte a levél elemzését követően, hogy a fenyegetés nem valós, és az a személy, aki küldte, mindenféle üzeneteket küldözgetett az olimpiai család sok tagjának” – fogalmazott Nagy Zsigmond, a Szocsiba utazó magyar csapat vezetője.

A MOB közleményben ismertette a részleteket. Ebben többek között az olvasható, hogy a NOB és a szocsi játékok szervező bizottsága a MOB-hoz érkezett fenyegetésre a következő hivatalos állásfoglalást adta ki: „A Nemzetközi Olimpiai Bizottság rendkívül komolyan veszi a biztonságot és minden egyes hiteles információt továbbít az illetékes biztonsági szolgálatokhoz. Azonban ebben az esetben úgy tűnik, hogy a több Nemzeti Olimpiai Bizottsághoz elküldött e-mail nem jelent fenyegetést és úgy tekinthető, mint a nyilvánosság egy tagjától érkezett esetleges, nem célzott üzenet.”

A MOB a válasz ismeretében hangsúlyozta, hogy folytatja az olimpiai e-

l készületeket és a magyar csapat részt vesz a játékokon.

Borkai Zsolt MOB-elnök az MTI-nek szerda reggel mondta el, hogy a testület nemzetközi e-mail címére érkezett fenyegető üzenet. Hozzátette: a MOB értesítette a NOB-ot, az orosz szervezőket, valamint Magyarországon a Terrorelhárítási Központot (TEK).

Fodor Gergely, a TEK társadalmi kapcsolatok osztályának vezetője kétséssel az MTI-t arról tájékoztatta, hogy folyamatosan figyelik és értékelik az olimpiával kapcsolatos terrorfenyegetettséget, kapcsolatban vannak az orosz társszervekkel és részt vesznek a terrorfenyegetettséget vizsgáló munkacsoportban is. Mivel az orosz társszervek nem kiemelt fenyegetettségre vonatkozó jelzés nem jött, a kapcsolattartás intenzitása nem változott – tette hozzá.

(Krónika)

Az oldalt összeállította: SIMORI SÁNDOR